

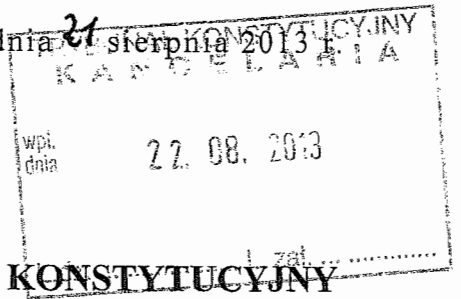

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY

PG VIII TK 39/13

P 8/13

Warszawa, dnia 21 sierpnia 2013 r.

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku z pytaniami prawnymi Sądów:

„Czy art. 22 ustawy z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. nr 291, poz. 1707) jest zgodny z:”

według Sądu Rejonowego w Białogardzie IV Wydział Pracy:

„1) art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 178 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji w takim zakresie, w jakim regulacja ta narusza regulacje zawarte w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.), dotyczące sposobu kształtowania wynagrodzeń sędziowskich w sposób niezależny od arbitralnych i oderwanych od aktualnej sytuacji gospodarczej Państwa decyzji politycznych oraz zmienia dotychczasowe zasady wynagradzania sędziów, naruszając zasadę trójpodziału władzy (art. 173 Konstytucji) i gwarancje niezawisłości sędziów wyrażające się m.in. w obowiązku Państwa zapewnienia sędziom warunków pracy i wynagrodzenia odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków (art. 178 ust. 2 Konstytucji), a nadto powoduje nierówne traktowanie sędziów w porównaniu z innymi osobami zatrudnionymi w sferze budżetowej, skutkując ich dyskryminacją w życiu gospodarczym (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji),

- 2) art. 2 Konstytucji w zw. z art. 178 ust. 2, art. 64 ust. 1 i 3, art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji w takim zakresie, w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych i zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez nie prawa oraz niedziałania prawa wstecz,
- 3) art. 2 Konstytucji w zw. z art. 219 ust. 1 i 2, art. 173 Konstytucji przez to, że nie zostały spełnione merytoryczne przesłanki do uchwalenia zaskarżonego przepisu, jak również dokonano wyboru nieprawidłowej formy aktu prawnego uznając, że ustawa z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. nr 291, poz. 1707) stanowi materię niepodlegającą wymogom szczególnym, jako ustawa związana z budżetem państwa i jako taka może naruszać odrębność władzy sądowniczej,
- 4) art. 2 Konstytucji w zw. z art. 88 ust. 1 i 2 Konstytucji oraz art. 7 Konstytucji z powodu nieustanowienia odpowiedniego *vacatio legis* oraz procedowania ustawy z naruszeniem trybu ustawodawczego,
- 5) art. 10 ust. 2, art. 186 ust. 1 i art. 187 ust. 4 Konstytucji, ponieważ nie zwrócono się o zaopiniowanie skarżonego przepisu do Krajowej Rady Sądownictwa,
- 6) art. 10 ust. 2 i art. 183 ust. 2 Konstytucji, ponieważ nie zwrócono się o zaopiniowanie skarżonego przepisu do Sądu Najwyższego,
- 7) art. 110 ust. 3 i art. 112 Konstytucji, ponieważ przedmiotowa ustawa nie została przedstawiona Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP,
- 8) art. 123 ust. 1 i 2 Konstytucji, poprzez uchwalenie skarżonej ustawy w trybie pilnym bez nadania statusu pilności ustawie oraz bez merytorycznych podstaw ku temu, aby taki tryb stosować do przepisów o charakterze ustrojowym, jakimi są przepisy o wynagrodzeniach sędziów?";

według Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu
Wydział V Pracy:

- „1) art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji w takim zakresie, w jakim regulacja ta narusza regulacje zawarte w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.), dotyczące sposobu kształtowania wynagrodzeń sędziowskich w sposób niezależny od arbitralnych i oderwanych od aktualnej sytuacji gospodarczej Państwa decyzji politycznych oraz zmienia dotychczasowe zasady wynagradzania sędziów, naruszając zasadę trójpodziału władzy (art. 173 Konstytucji), a nadto powoduje nierówne traktowanie sędziów w porównaniu z innymi osobami zatrudnionymi w sferze budżetowej, skutkując ich dyskryminacją w życiu gospodarczym (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji),
- 2) art. 10 ust. 2, art. 186 ust. 1 i art. 187 ust. 4 Konstytucji ponieważ nie zwrócono się o zaopiniowanie skarżonego przepisu do Krajowej Rady Sądownictwa,
- 3) art. 10 ust. 2 i art. 183 ust. 2 Konstytucji ponieważ nie zwrócono się o zaopiniowanie skarżonego przepisu do Sądu Najwyższego,
- 4) art. 110 ust. 3 i art. 112 Konstytucji ponieważ przedmiotowa ustawa nie została przedstawiona Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP,
- 5) art. 123 ust. 1 i 2 Konstytucji poprzez uchwalenie skarżonej ustawy w trybie pilnym bez nadania statusu pilności ustawie oraz bez merytorycznych podstaw ku temu, aby taki tryb stosować do przepisów o charakterze ustrojowym, jakimi są przepisy o wynagrodzeniach sędziów?";

według Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

- „1) art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 178 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji w takim zakresie, w jakim regulacja ta narusza regulacje zawarte w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz. U. 2001 Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.), dotyczące sposobu kształtowania wynagrodzeń sędziowskich,

2) art. 2 Konstytucji w zw. z art. 178 ust. 2, art. 64 ust. 1 i 3, art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji w takim zakresie, w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych i zaufania obywatela do państwa prawa i stanowiącego przez nie prawa oraz niedziałania prawa wstecz,

3) art. 10 ust. 2, art. 186 ust. 1 i art. 187 ust. 4 Konstytucji RP z uwagi na brak opinii Krajowej Rady Sądownictwa,

4) art. 10 ust. 2 i art. 183 ust. 2 Konstytucji z uwagi na brak opinii Sądu Najwyższego,

5) art. 110 ust. 3 i art. 112 Konstytucji z powodu nieprzedstawienia ustawy Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP,

6) art. 123 ust. 1 i 2 Konstytucji poprzez uchwalenie skarżonej ustawy w trybie pilnym bez podstaw ku temu, aby taki tryb stosować do przepisów o charakterze ustrojowym, jakimi są przepisy o wynagrodzeniach sędziów?”

– na podstawie art. 33 w związku z art. 27 pkt 5 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zmianami) –

przedstawiam następujące stanowisko:

postępowanie w niniejszej sprawie podlega umorzeniu na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.), ze względu na zbędność orzekania.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w Białogardzie IV Wydział Pracy, postanowieniami z dnia 15 marca 2013 r., w sprawach o sygn. akt _____ i _____ (w tym samym składzie orzekającym), wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniami prawnymi, w których poddaje w wątpliwość co do zgodności z Konstytucją przepis art. 22 ustawy z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie

niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej¹ [(Dz. U. Nr 291, poz. 1707), dalej: ustawa o budżecie].

W *petitum* pytania prawnego Sąd ten pyta, czy przepis ów jest zgodny z:

1) art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 178 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji² - w takim zakresie, w jakim regulacja ta narusza unormowania zawarte w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych³ (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), dotyczące sposobu kształtowania wynagrodzeń sędziowskich w sposób niezależny od arbitralnych i

¹ Art. 22. 1. W roku 2012 podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹²), stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2010 r. ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

2. Ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o podstawie wynagrodzenia sędziego określonej w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w roku 2012 za podstawę tę przyjmuje się przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2010 r. ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

² Art. 2. Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 10. 1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sędziowskiej.

2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sędziowską sądy i trybunały.

Art. 173. Sądy i Trybunały są władzą odrębną i niezależną od innych władz.

Art. 178. 1. Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

2. Sędziom zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków.

3. Sędzia nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Art. 32. 1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

³ Art. 91. § 1. Wysokość wynagrodzenia sędziów, zajmujących równorzędne stanowiska sędziowskie, różnicuje staż pracy lub pełnione funkcje.

§ 1a. - § 1b (uchylone).

§ 1c. Podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), z zastrzeżeniem § 1d.

§ 1d. Jeżeli przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w § 1c, jest niższe od przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za drugi kwartał roku poprzedzającego - przyjmuje się podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w dotychczasowej wysokości.

§ 2. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawkach, których wysokość ustala się z zastosowaniem mnożników podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego, o której mowa w § 1c. Stawki wynagrodzenia zasadniczego na poszczególnych stanowiskach sędziowskich oraz mnożniki, służące do ustalenia wysokości wynagrodzenia zasadniczego sędziów w poszczególnych stawkach, określa załącznik do ustawy.

§ 2a-5. (uchylone).

§ 6. W związku z pełnioną funkcją sędziemu przysługuje dodatek funkcyjny.

§ 7. Wynagrodzenie sędziów różnicuje ponadto dodatek za długoletnią pracę, wynoszący, począwszy od szóstego roku pracy, 5% wynagrodzenia zasadniczego i wzrastający po każdym roku o 1%, aż do osiągnięcia 20% wynagrodzenia zasadniczego.

§ 8. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, funkcje z tytułu których przysługują sędziom dodatki funkcyjne oraz sposób ustalania tych dodatków, biorąc pod uwagę rodzaj funkcji, wielkość jednostki organizacyjnej oraz zakres obowiązków.

§ 9. - § 13. (...)

oderwanych od aktualnej sytuacji gospodarczej Państwa decyzji politycznych, gdyż zmienia dotychczasowe zasady wynagradzania tej grupy zawodowej, naruszając zasadę trójpodziału władzy (art. 173 Konstytucji) i gwarancje niezawisłości sędziów wyrażające się m.in. w obowiązku zapewnienia sędziom warunków pracy i wynagrodzenia odpowiadających godności urzędu (art. 178 ust. 2 Konstytucji), a nadto powoduje nierówne traktowanie sędziów w porównaniu z innymi osobami zatrudnionymi w sferze budżetowej (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji);

2) art. 2 Konstytucji w zw. z art. 178 ust. 2, art. 64 ust. 1 i 3, art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji⁴ - w takim zakresie, w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych i zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez nie prawa oraz niedziałania prawa wstecz;

3) art. 2 Konstytucji w zw. z art. 219 ust. 1 i 2 oraz art. 173 Konstytucji⁵ - przez to, że nie zostały spełnione merytoryczne przesłanki do uchwalenia zaskarżonego przepisu, jak również dokonano wyboru nieprawidłowej formy aktu prawnego;

---

⁴ Art. 21. 1. Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia.

2. Wywłaszczenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem.

Art. 31. 1. Wolność człowieka podlega ochronie prawnej.

2. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje.

3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Art. 64. 1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.

2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.

3. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności.

⁵ Art. 219. 1. Sejm uchwała budżet państwa na rok budżetowy w formie ustawy budżetowej.

2. Zasady i tryb opracowania projektu budżetu państwa, stopień jego szczegółowości oraz wymagania, którym powinien odpowiadać projekt ustawy budżetowej, a także zasady i tryb wykonywania ustawy budżetowej określa ustawa.

3. W wyjątkowych przypadkach dochody i wydatki państwa w okresie krótszym niż rok może określać ustawa o prowizorium budżetowym. Przepisy dotyczące projektu ustawy budżetowej stosuje się odpowiednio do projektu ustawy o prowizorium budżetowym.

4. Jeżeli ustawa budżetowa albo ustawa o prowizorium budżetowym nie weszły w życie w dniu rozpoczęcia roku budżetowego, Rada Ministrów prowadzi gospodarkę finansową na podstawie przedłożonego projektu ustawy.

- 4) art. 2 Konstytucji w zw. z art. 88 ust. 1 i 2 Konstytucji oraz art. 7 Konstytucji⁶, z powodu nieustanowienia odpowiedniej *vacatio legis* oraz procedowania ustawy z naruszeniem trybu ustawodawczego;
- 5) art. 10 ust. 2, art. 186 ust. 1 i art. 187 ust. 4 Konstytucji⁷, ponieważ nie zwrócono się o zaopiniowanie skarżonego przepisu do Krajowej Rady Sądownictwa;
- 6) art. 10 ust. 2 i art. 183 ust. 2 Konstytucji⁸, ponieważ nie zwrócono się o zaopiniowanie skarżonego przepisu do Sądu Najwyższego;
- 7) art. 110 ust. 3 i art. 112 Konstytucji⁹, ponieważ przedmiotowa ustawa nie została przedstawiona Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP;
- 8) art. 123 ust. 1 i 2 Konstytucji¹⁰ - poprzez uchwalenie skarżonej ustawy w trybie pilnym bez nadania statusu pilności ustawie oraz bez merytorycznych

---

⁶ Art. 7. Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

Art. 88. 1. Warunkiem wejścia w życie ustaw, rozporządzeń oraz aktów prawa miejscowego jest ich ogłoszenie.

2. Zasady i tryb ogłaszania aktów normatywnych określa ustawa.

3. Umowy międzynarodowe ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie są ogłaszane w trybie wymaganym dla ustaw. Zasady ogłaszania innych umów międzynarodowych określa ustawa.

⁷ Art. 186. 1. Krajowa Rada Sądownictwa stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

2. Krajowa Rada Sądownictwa może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności z Konstytucją aktów normatywnych w zakresie, w jakim dotyczą one niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

Art. 187. 1. Krajowa Rada Sądownictwa składa się z:

- 1) Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Ministra Sprawiedliwości, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego i osoby powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej,
  - 2) piętnastu członków wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych,
  - 3) czterech członków wybranych przez Sejm spośród posłów oraz dwóch członków wybranych przez Senat spośród senatorów.
2. Krajowa Rada Sądownictwa wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących.
3. Kadencja wybranych członków Krajowej Rady Sądownictwa trwa cztery lata.
4. Ustrój, zakres działania i tryb pracy Krajowej Rady Sądownictwa oraz sposób wyboru jej członków określa ustawa.

⁸ Art. 183. 1. Sąd Najwyższy sprawuje nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania.

2. Sąd Najwyższy wykonuje także inne czynności określone w Konstytucji i ustawach.

3. Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej na sześcioletnią kadencję spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

⁹ Art. 110. 1. Sejm wybiera ze swojego grona Marszałka Sejmu i wicemarszałków.

2. Marszałek Sejmu przewodniczy obradom Sejmu, strzeże praw Sejmu oraz reprezentuje Sejm na zewnątrz.

3. Sejm powołuje komisje stałe oraz może powoływać komisje nadzwyczajne.

Art. 112. Organizację wewnętrzną i porządek prac Sejmu oraz tryb powoływania i działalności jego organów, jak też sposób wykonywania konstytucyjnych i ustawowych obowiązków organów państwowych wobec Sejmu określa regulamin Sejmu uchwalony przez Sejm.

¹⁰ Art. 123. 1. Rada Ministrów może uznać uchwalony przez siebie projekt ustawy za pilny, z wyjątkiem projektów ustaw podatkowych, ustaw dotyczących wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, Sejmu, Senatu oraz organów samorządu terytorialnego, ustaw regulujących ustrój i właściwość władz publicznych, a także kodeksów.

2. Regulamin Sejmu oraz regulamin Senatu określają odrębności w postępowaniu ustawodawczym w sprawie projektu pilnego.

3. W postępowaniu w sprawie ustawy, której projekt został uznany za pilny, termin jej rozpatrzenia przez Senat wynosi 14 dni, a termin podpisania ustawy przez Prezydenta Rzeczypospolitej wynosi 7 dni.

podstaw ku temu, aby taki tryb stosować do przepisów o charakterze ustrojowym, jakimi są przepisy o wynagrodzeniach sędziów.

Pytania prawne o zbliżonej, a po części tożsamej, treści skierowały do Trybunału Konstytucyjnego również:

- Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu Wydział V Pracy (dalej: SR Poznań-GJ), postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2013 r., w sprawie o sygn. akt _____, oraz

- Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: SR Warszawa-Śródmieście), postanowieniem z dnia 14 maja 2013 r., w sprawie o sygn. akt _____

Pytania te, zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego - z uwagi na tożsamość przedmiotu sprawy - zostały dołączone do wcześniej złożonego pytania Sądu Rejonowego w Białogardzie (dalej: SR Białogard), w celu łącznego ich rozpoznania w jednym postępowaniu.

Wątpliwości składów orzekających wszystkich wymienionych wyżej Sądów powstały w toku rozpoznawania spraw (sygnatury akt j.w.) z powództw sędziów (w sprawach SR Białogard – powództw 11 sędziów Sądu Rejonowego w K _____ oraz 15 sędziów Sądu Rejonowego w K _____, w sprawie SR Poznań-GJ – powództwa sędziego Sądu Rejonowego _____ w P _____, zaś w sprawie SR Warszawa-Śródmieście, połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia powództw: sędziego _____, sędziego Sądu Okręgowego w W. _____ oraz 5 sędziów Sądu Rejonowego _____ w W _____), wytoczonych przeciwko sądom, w których sprawowali oni swoje urzędy w 2012 r., o zapłatę wyrównania wynagrodzeń za poszczególne miesiące 2012 r., wraz z odsetkami do dnia zapłaty.

W uzasadnieniach pozwów (jak wynika z uzasadnień wszystkich pytań prawnych) powodowie podnieśli, iż regulacja prawna wprowadzona art. 22

ustawy o budżecie - w zakresie, w jakim prowadzi do ustalenia wynagrodzenia sędziego z pominięciem przepisu art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych [dalej: u.s.p.] - jest niezgodna z Konstytucją i nie może stanowić podstawy do ustalania wynagrodzeń powodów w 2012 r.

W odpowiedziach na pozwy strony pozwanej - w tym przypadku wskazane wyżej Sądy Rejonowe i Sąd Okręgowy w W - wniosły o oddalenie powództw (przy czym pozwany Sąd Rejonowy P powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2012 r., który zdaniem pozwanego „przesądził o konstytucyjności ustawy o budżecie” – uzasadnienie pytania prawnego – s. 3).

Pytające Sądy, podzielając stanowiska powodów, zarzucają regulacji przewidzianej w art. 22 ust 1 i 2 ustawy o budżecie sprzeczność z normami konstytucyjnymi (powołanymi w różnym zakresie jako wzorce kontroli w pytaniach prawnych) i wyprowadzanymi z tych norm zasadami ustrojowymi, m.in. takimi jak zasada trójpodziału władz i niezależności sądownictwa od innych segmentów władzy państwowej, zasada ochrony praw nabytych oraz zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez nie prawa czy zasada równości i sprawiedliwości społecznej, a także z konstytucyjną gwarancją zapewnienia sędziom warunków pracy i wynagrodzenia odpowiadających godności urzędu.

Uzasadnienia pytań prawnych skierowanych do Trybunału Konstytucyjnego przez SR Białogard (w tym samym składzie orzekającym) są jednobrzmiące, natomiast uzasadnienia pytań prawnych: SR Warszawa-Śródmieście i SR Poznań-GJ są co do istoty podniesionych problemów zbliżone do treści uzasadnienia pytania prawnego SR Białogard, lecz zawierają - wobec wskazania nieco odmiennego katalogu wzorców kontroli - mniej rozbudowaną

argumentację zarzutów wobec kwestionowanej regulacji ustawy okołobudżetowej, sformułowanych w *petitum* postanowień tych Sądów.

SR Warszawa-Śródmieście nie podnosi naruszenia art. 2 Konstytucji zarówno w zw. z art. 219 ust. 1 i 2, art. 173 Konstytucji, jak i w zw. z art. 88 ust. 1 i 2 Konstytucji oraz art. 7 Konstytucji.

Z kolei, SR Poznań-GJ pomija nadto (w porównaniu do obu pytań prawnych SR Białogard i pytania SR Warszawa-Śródmieście) zarzut niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy okołobudżetowej z art. 2 Konstytucji w zw. z art. 178 ust. 2, art. 64 ust. 1 i 3, art. 21 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji, co oznacza, iż nie dostrzega - przeciwnie niż SR Białogard - naruszenia zasad: ochrony praw nabytych, ochrony zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez nie prawa oraz zasady nieretroakcji.

W ocenie wszystkich wymienionych wyżej Sądów, zasady kształtowania wynagrodzeń sędziów, przewidziane w obowiązujących regulacjach u.s.p. (art. 91 § 1c) oraz ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym [(Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.)¹¹, dalej u.SN - art. 42 § 1 i 2], miały uniezależnić wysokość wynagrodzenia sędziów od nieprzewidzianych zmian koniunktury gospodarczej oraz od arbitralności pozostałych - istniejących w ramach trójpodziału władz - segmentów władzy, poprzez związanie wysokości wynagrodzeń sędziowskich z obiektywnym miernikiem ekonomicznym, jakim

---

¹¹ Art. 42. § 1. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego Sądu Najwyższego stanowi wielokrotność podstawy ustalenia tego wynagrodzenia, z zastosowaniem mnożnika 4,13.

§ 2. Podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), z zastrzeżeniem § 3.

§ 3. Jeżeli przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w § 2, jest niższe od przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za drugi kwartał roku poprzedzającego - przyjmuje się podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego w dotychczasowej wysokości.

§ 4. Wynagrodzenie sędziego Sądu Najwyższego określa się w stawce podstawowej albo w stawce awansowej. Stawka awansowa stanowi 115 % stawki podstawowej.

§ 5. Sędzia Sądu Najwyższego, obejmując stanowisko, otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce podstawowej. Po siedmiu latach pracy wynagrodzenie zasadnicze sędziego podwyższa się do stawki awansowej.

§ 6. W związku z pełnioną funkcją sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje dodatek funkcyjny, którego wysokość ustala się z zastosowaniem mnożników podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego, o której mowa w § 2.

§ 7. Tabelę mnożników służących do ustalenia wysokości dodatków funkcyjnych określa załącznik do ustawy.

jest „przeciętne wynagrodzenie”, zamiast ustalonej wcześniej przez władzę ustawodawczą i wykonawczą „kwoty bazowej”, przez co zrealizowała się w wymiarze płacowym zasada odrębności władzy sądowniczej.

Jako że dotychczasowy system kształtowania wynagrodzeń sędziowskich przewidywał możliwość wstrzymania wzrostu tych wynagrodzeń w przypadku zmniejszenia przeciętnego wynagrodzenia w kraju, stosownie do treści obwieszczenia Prezesa GUS (art. 91 § 1d u.s.p. i art. 42 § 3 u.SN), pytające Sądy dostrzegają w tej ewentualności urzeczywistnienie zasady, iż sędziowie - jako grupa społeczna, która ma możliwość korzystania ze wzrostu gospodarczego w przypadku, gdy pozostałym grupom społecznym wynagrodzenia rosną - ponoszą zarazem skutki finansowe ewentualnych kryzysów gospodarczych. Partycypują zatem, adekwatnie do innych grup zawodowych, zarówno w sukcesach, jak i problemach gospodarczych kraju. Mechanizm kształtowania wynagrodzeń sędziów uwzględniał zatem - zdaniem pytających Sądów - w dostatecznym stopniu wahania koniunktury gospodarczej.

Sądy, uznając zgodnie kwestionowaną regulację za kolidującą z zasadą trójpodziału władz i godzącą w prawo sędziów do zapewnienia wynagrodzenia odpowiadającego godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków, stwierdzają, iż regulacja ta dyskryminuje sędziów względem innych grup społecznych, co wskazuje na jej sprzeczność z konstytucyjną zasadą równego traktowania przez władze publiczne i zakazem dyskryminacji (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji). Skoro bowiem przeciętne wynagrodzenie, od którego do tej pory zależała wysokość wynagrodzeń sędziów, wzrosło, a ustawa budżetowa na rok 2012 (Dz. U. z 2012 r., poz. 273) przewidywała możliwość podwyższenia wynagrodzeń w niektórych jednostkach państwowej sfery budżetowej (np. w art. 13 ust. 2 i 3 oraz art. 42 ust. 1, dotyczących wynagrodzeń nauczycieli oraz funkcjonariuszy Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Biura Ochrony Rządu i Służby Więziennej), to argumentacja zawarta w uzasadnieniu

zaskarżonej ustawy, iż zamrożenie wynagrodzeń sędziów ma zapewnić równowagę budżetową, budzi istotne wątpliwości.

Pytające Sądy, wskazując, iż decyzja o zamrożeniu wynagrodzeń sędziów ma charakter arbitralny i oderwany od sytuacji gospodarczej państwa, stwierdzają, że „zmiana wynagradzania sędziów i *de facto* powrót to systemu ustalania wynagrodzenia w oderwaniu od faktycznej sytuacji gospodarczej w kraju, godzi w zasadę trójpodziału władzy wyrażoną w art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji” (uzasadnienia pytań prawnych: SR Białogard – s. 5, SR Poznań-GJ – s. 6, SR Warszawa-Śródmieście – s. 13).

W pytaniach prawnych SR Białogard i SR Warszawa-Śródmieście podniesiono nadto, iż kwestionowany przepis narusza konstytucyjne zasady: ochrony praw nabytych, ochrony zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez nie prawa oraz zasadę niedziałania prawa wstecz.

Oba wyżej wskazane Sądy - powołując się na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, w którym wielokrotnie podkreślano, iż zasada ochrony praw nabytych zapewnia ochronę praw podmiotowych – zarówno publicznych, jak i prywatnych, a także ochronę maksymalnie ukształtowanych ekspektatyw tych praw, „a więc sytuacji prawnych, w których zostały spełnione wszystkie zasadnicze przesłanki ustawowe nabycia danego prawa podmiotowego określone przez prawo” - stwierdzają, że w dniu 22 grudnia 2011 r., a więc w dniu uchwalenia kwestionowanego przepisu, „ekspektatywa prawa do wynagrodzenia sędziów w podwyższonej wysokości była już maksymalnie ukształtowana, bowiem spełnione były wszystkie przesłanki do nabycia tegoż prawa z dniem 1 stycznia 2012 r., w którym to dniu już nie można byłoby mówić o ekspektatywie, a o prawie nabytym”.

SR Białogard w obu pytaniach prawnych podnosi także, iż zaskarżona regulacja pozostaje w kolizji ze standardami konstytucyjnymi wyrażonymi w art. 219 ust. 1 i 2 i art. 173 ustawy zasadniczej, albowiem „przy wnoszeniu do Sejmu projektu ustawy, zawierającej kwestionowany przepis, nie zastosowano

żadnych obowiązków ustawowych związanych z jej procedowaniem” oraz naruszono zasadę sprawiedliwości społecznej, wyrażoną w art. 2 Konstytucji.

Do ingerencji w art. 91 u.s.p. doszło - zdaniem SR Białogard – „poprzez niedopuszczalne zamrożenie wynagrodzeń sędziów” (uzasadnienie pytania prawnego – s. 9), albowiem ustawa o budżecie została uchwalona „w celu wykonania budżetu” na rok 2012, podczas gdy w dacie uchwalania tej ustawy ustawa budżetowa na rok 2012 - w rozumieniu art. 219 ust. 1 Konstytucji i art. 109 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.)¹² - nie istniała w polskim porządku prawnym, albowiem została uchwalona dopiero w dniu 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 273). Doszło tym samym do naruszenia trybu ustawodawczego.

Jak stwierdza ten Sąd, „[k]oincydencja zdarzeń związanych z uchwalaniem ustawy budżetowej i „ustawy o budżecie” wykazuje, iż nie były one procedowane ani równolegle, ani też po sobie w prawidłowej kolejności. Otóż ustawa budżetowa na rok 2012 została wniesiona do Sejmu w dniu 7 grudnia 2011 r. po uprzednim jej przyjęciu przez Radę Ministrów w dniu 6 grudnia 2011 r. Tymczasem projekt „ustawy o budżecie” został wniesiony do Sejmu w dniu 24 listopada 2011 r., a zatem nawet przed przyjęciem przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej w wersji wniesionej do Sejmu. Tym samym w oparciu o „ustawę o budżecie” niedopuszczalnym jest powoływanie się na ochronę „deficytu Państwa” poprzez „zamrożenie” wynagrodzeń sędziów z uwagi na „dług publiczny” w oparciu o przepisy ustawy budżetowej z dnia 2 marca 2012 r.” (uzasadnienie pytania prawnego – s. 9).

---

¹² Art. 109. 1. Ustawa budżetowa jest podstawą gospodarki finansowej państwa w danym roku budżetowym.

2. Ustawa budżetowa składa się z:

1) budżetu państwa;

2) załączników;

3) postanowień, których obowiązek zamieszczenia i w ustawie budżetowej wynika z niniejszej ustawy lub z odrębnych ustaw.

3. Ustawa budżetowa jest uchwalana na okres roku budżetowego.

4. Rokiem budżetowym jest rok kalendarzowy.

5. Ustawa budżetowa nie może zawierać przepisów zmieniających inne ustawy.

Zdaniem SR Białogard, przy uchwalaniu ustawy o budżecie nie można było zastosować art. 216 ust. 4 Konstytucji¹³ [przy powyższej argumentacji Sąd wskazuje tu błędnie ust. 4, podczas gdy o granicy zadłużenia, która zagraża stabilności finansowej państwa, a więc o przekroczeniu limitu państwowego długu publicznego (PDP), mowa jest w ust. 5 art. 216 Konstytucji].

Niezależnie jednak od pewnych różnic w argumentacji zawartej w uzasadnieniach przedstawionych Trybunałowi Konstytucyjnemu pytań prawnych, analiza wszystkich tez tych pytań dość wyraźnie wskazuje na to, iż składy orzekające tych Sądów, występując z pytaniami prawnymi, zmierzały nie tylko do skonfrontowania zakwestionowanego przez nie przepisu z konkretnymi wzorcami konstytucyjnymi, lecz do uzyskania wykładni przepisów ustawy o budżecie przez Trybunał Konstytucyjny, a - w rzeczywistości - do potwierdzenia trafności własnej, wysoce negatywnej, oceny regulacji tej ustawy.

Uzasadniając konieczność zadania pytania prawnego, wszystkie pytające Sądy stwierdzają nadto, iż nie dostrzegają możliwości takiej wykładni kwestionowanego przepisu, która pozwalałaby na wyinterpretowanie z niego normy zgodnej z Konstytucją. Podnoszą, iż w rozpatrywanych przez te Sądy sprawach zarówno treść przepisu (jednostek redakcyjnych tekstu prawnego), jak i wyinterpretowanej z niego normy jest jednoznaczna. W konkluzji stwierdzają: „Rzecz w tym, że norma ta jawi się jako sprzeczna z wyżej opisanymi zasadami konstytucyjnymi i przepisami prawa, do których te normy odsyłają. Prawnie wiążące stwierdzenie sprzeczności między treścią normy interpretowanej z

---

¹³ Art. 216. 1. Środki finansowe na cele publiczne są gromadzone i wydatkowane w sposób określony w ustawie.

2. Nabywanie, zbywanie i obciążanie nieruchomości, udziałów lub akcji oraz emisja papierów wartościowych przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski lub inne państwowe osoby prawne następuje na zasadach i w trybie określonych w ustawie.

3. Ustanowienie monopolu następuje w drodze ustawy.

4. Zaciąganie pożyczek oraz udzielanie gwarancji i poręczeń finansowych przez państwo następuje na zasadach i w trybie określonych w ustawie.

5. Nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto. Sposób obliczania wartości rocznego produktu krajowego brutto oraz państwowego długu publicznego określa ustawa.

ustawy, a treścią norm konstytucyjnych nie mieści się w kompetencjach sądów powszechnych i należy do wyłącznej właściwości Trybunału Konstytucyjnego.” (uzasadnienia pytań prawnych: SR Białogard – s. 17, SR Poznań-GJ – s. 13, SR Warszawa-Śródmieście – s. 21-22).

Konieczne jest przede wszystkim w tym miejscu podkreślenie, iż przepis ustawy o budżecie, „zamrażający” wynagrodzenia sędziów sądów powszechnych w 2012 r., poddany przez pytające Sądy w wątpliwość co do zgodności z Konstytucją, został zakwestionowany jako niekonstytucyjny, wraz z kolejnym przepisem tej samej ustawy¹⁴ - art. 23, dotyczącym takiej samej decyzji ustawodawcy wobec wynagrodzeń sędziów Sądu Najwyższego, we wniosku Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego, m.in. w kontekście niektórych z zaproponowanych w omawianym pytaniu prawnym wzorców kontroli.

Postawione przez pytające Sądy zarzuty w stosunku do art. 22 ustawy o budżecie w dość szerokim zakresie pokrywają się z tymi, które ten Wnioskodawca wywiódł w sprawie zarejestrowanej w Trybunale Konstytucyjnym pod sygn. akt K 1/12, a rozstrzygniętej już wyrokiem zapadłym w dniu 12 grudnia 2012 r.¹⁵

Kwestia zgodności z ustawą zasadniczą przepisu zaskarżonego we wszystkich pytaniach prawnych, zadanych Trybunałowi Konstytucyjnemu w niniejszej sprawie, stała się przedmiotem szczegółowych rozważań Trybunału Konstytucyjnego w wymienionym wyroku, i to w kontekście większości wzorców konstytucyjnych wskazanych również w omawianych pytaniach prawnych.

---

¹⁴ Art. 23. 1. W roku 2012 podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego, o której mowa w art. 42 § 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z późn. zm.¹³), stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2010 r. ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.
2. Ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o podstawie wynagrodzenia sędziego Sądu Najwyższego określonej w art. 42 § 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, w roku 2012 za podstawę tę przyjmuje się przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2010 r. ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

¹⁵ wyrok TK z dnia 12.12.2012 r., sygn. K 1/12, OTK ZU nr 11/A/2012, poz. 134

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 22 i art. 23 ustawy o budżecie są zgodne z art. 2, art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 88 ust. 1 oraz art. 178 ust. 2 Konstytucji, nie są zaś niezgodne z art. 88 ust. 2, art. 216 ust. 5, art. 219 ust. 1 i 2, art. 220 ust. 1 oraz art. 221 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny przesądził zatem generalnie o zgodności z Konstytucją kwestionowanego w pytaniach prawnych art. 22 ustawy o budżecie, przewidującego „zamrożenie” w 2012 r. uposażeń sędziowskich na dotychczasowym poziomie, albowiem dokonał oceny zgodności z ustawą zasadniczą tej regulacji (orzekając w sprawie obu zaskarżonych przepisów ustawy o budżecie) w zakresie szeregu fundamentalnych zasad, w tym m.in. w aspekcie przestrzegania zasady rzetelnej legislacji, w tym m.in. w kwestii dopuszczalności tak drastycznie skróconego okresu *vacationis legis*, a także zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zasady ochrony praw nabytych, pod kątem dopuszczalności ich ograniczenia, uzasadnionego koniecznością ochrony innych wartości konstytucyjnych, w tym przypadku uznając incydentalne wstrzymanie wzrostu płac sędziowskich, oznaczające pozbawienie sędziów ekspektatywy podwyższonych wynagrodzeń w roku 2012, za usprawiedliwione koniecznością utrzymania równowagi budżetowej.

Trybunał nie dopatrzył się także w tej decyzji ustawodawcy naruszenia majątkowego prawa do wynagrodzenia zasadniczego sędziów, stwierdzając, iż nie istnieje abstrakcyjnie pojmowane prawo podmiotowe do wynagrodzenia w określonej wysokości ani też prawo do podwyżki wynagrodzenia, albowiem określenie sposobu obliczania wynagrodzenia, będące konstytutywnym elementem stosunku pracy sędziego, nie tworzy prawa majątkowego do wynagrodzenia w określonej wysokości.

Trybunał Konstytucyjny uznał, iż jednoroczne „zamrożenie” wynagrodzeń sędziów, dokonane ustawą o budżecie, nie wskazuje na

naruszenie konstytucyjnego obowiązku zapewnienia sędziom wynagrodzenia odpowiadającego godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków.

Podjmując w sprawie K 1/12 omawiane rozstrzygnięcie, Trybunał Konstytucyjny dokonał szczegółowej analizy zasad wynagradzania sędziów oraz istniejących konstytucyjnych gwarancji w tym zakresie, a także odniósł się do kwestii aktualnego stanu finansów publicznych oraz jego wpływu na uchwalenie konkretnych rozwiązań w ustawie o budżecie państwa.

W istniejącej w czasie uchwalania kwestionowanych przepisów sytuacji finansów publicznych państwa Trybunał Konstytucyjny uznał, że „zamrożenie” wynagrodzeń sędziów w 2012 r. (podczas gdy płace w pozostałej części sfery budżetowej są zamrożone już od 2008 r., a spadek ich wartości wyniósł, jak dotąd, niemal 15%) stanowiło jedno z wielu możliwych i doraźnych oszczędnościowych działań ustawodawcy. Trybunał podkreślił jednocześnie, że wynagrodzenia sędziów są trwale związane z budżetem państwa, więc ich kształtowanie nie może pozostawać w oderwaniu od stanu finansów publicznych. Trybunał zauważył przy tym, iż wynagrodzenia tej grupy zawodowej *„powinny być możliwie wysokie i możliwie stabilne, co jednak nie oznacza, że niezależnie od sytuacji budżetowej muszą one sukcesywnie wzrastać aż do momentu drastycznego zachwiania równowagi budżetowej, za który - z woli ustrojodawcy - uznaje się przekroczenie konstytucyjnego limitu zadłużenia”*¹⁶ (przekroczenie przez PDP 60% PKB).

Trybunał doszedł do przekonania, że powodem uchwalenia ustawy o budżecie państwa, i zawarcia w niej przepisów o charakterze oszczędnościowym „zamrażających” wynagrodzenia sędziów, była konieczność ochrony zagrożonej równowagi budżetowej, stanowiącej samoistną wartość konstytucyjną, od której zależy zdolność państwa do działania i wypełniania jego zadań.

---

¹⁶ j.w.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, konieczność zachowania równowagi budżetowej i jej ochrony wynikała z całokształtu regulacji zawartych w rozdziale X Konstytucji RP, zwłaszcza zaś z art. 216 i art. 220, a – jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 stycznia 2010 r., w sprawie o sygn. akt Kp 6/09¹⁷ – także z art. 1 ustawy zasadniczej, który stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli, niezależnie od wykonywanej przez nich działalności zarobkowej - „równych w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego – Polski” (preambuła Konstytucji RP), a więc również sędziów.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady rzetelnej legislacji przez skrócenie okresu „spoczywania ustawy”, Trybunał Konstytucyjny doszedł do wniosku, że choć rzeczywisty okres „spoczywania” ustawy okołobudżetowej wyniósł tylko jeden dzień, to jednak - w interesie publicznym - musiała ona wejść w życie z początkiem roku, albowiem wprowadzała zmiany decydujące o poziomie dochodów i wydatków budżetu, co - z kolei - było konieczne do przyjęcia ustawy budżetowej. Ustawodawca dokonywał bowiem tych zmian prawa w niekorzystnym stanie finansowym państwa, wymagającym szybkich i skutecznych decyzji zmierzających do zrównoważenia budżetu, równoległe z innymi przedsięwzięciami oszczędnościowymi. W sytuacji motywowanej ważnym interesem publicznym, mającym na uwadze zachowanie równowagi budżetowej państwa oraz przeciwdziałanie nadmiernemu deficytowi budżetowemu, ustawodawcy przysługiwał większy margines swobody regulacyjnej w ustanowieniu okresu dostosowawczego.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził przy tym, że nieuzasadnione są twierdzenia o zaskoczeniu sędziów „zamrożeniem” wynagrodzeń (uniemożliwieniu im reakcji i dostosowania się do zmienionej sytuacji prawnej) i ich braku świadomości w kwestii możliwości wprowadzenia regulacji

---

¹⁷ zob. wyrok TK z dnia 20.01.2010 r., sygn. Kp 6/09, OTK ZU nr 1/A/2010, poz. 3

oszczędnościowych, ze względu na stan finansów państwa. Uznał bowiem, że zamiar „zamrożenia” wynagrodzeń na dotychczasowym poziomie był publicznie znany już w drugim kwartale roku 2011. Został też w środowisku sędziowskim nagłośniony przez Krajową Radę Sądownictwa, co odbiło się w tym środowisku szerokim echem na niemal pół roku przed uchwaleniem zaskarżonych przepisów i dawało dostatecznie wiele czasu na ewentualną indywidualną reakcję.

Warto także zwrócić uwagę na to, iż w motywach omawianego wyroku Trybunał Konstytucyjny podniósł, że wszyscy pracownicy odczuwają skutki inflacji i nie można zaakceptować stanowiska, iż w sytuacji, gdy wynagrodzenia ogółu pracowników tzw. sfery budżetowej mogą być „zamrażane” bez ograniczeń, to wynagrodzenia sędziów powinny nadal rosnąć - niezależnie od stanu budżetu państwa - aż do chwili przekroczenia konstytucyjnego limitu zadłużenia.

W takiej sytuacji Trybunał Konstytucyjny uznał, że skoro wynagrodzenia sędziów, w perspektywie kilkuletniej, były - ze względu na szczególną konstytucyjną gwarancję - znacznie mocniej chronione niż wynagrodzenia wszystkich innych pracowników i funkcjonariuszy sfery budżetowej, ich incydentalne, jednorazowe „zamrożenie” nie narusza standardów konstytucyjnych.

Tę ocenę Trybunału można odnieść wprost do zarzutu postawionego w pytaniach prawnych, co do naruszenia zasady równości. Szczególna i silniejsza ochrona, w postaci konstytucyjnych gwarancji, wynagrodzeń sędziowskich z pewnością nie pozostaje w kolizji z gwarancją równego traktowania wszystkich podmiotów wobec prawa, zwłaszcza w aspekcie zakazującym dyskryminującego potraktowania płac tej grupy pracowniczej, należącej do sfery budżetowej. Jak stwierdza się w wyroku w sprawie K 1/12, *„konieczność zachowania równowagi budżetowej oraz właściwego stanu finansów*

publicznych wyznacza granice urzeczywistniania wyrażonych w Konstytucji praw i gwarancji socjalnych (tak np. wyrok z 7 września 2004 r., sygn. SK 30/03, OTK ZU nr 8/A/2004, poz. 82), stanowiąc samodzielnie przesłankę mogącą uzasadniać ich ograniczenie”¹⁸.

Reasumując, należy stwierdzić, że, aczkolwiek sędziowie są niezaprzeczalnie jedyną grupą zawodową, której warunki pracy i płacy stanowią przedmiot regulacji ustawy zasadniczej, w której obydwie te elementy znalazły swoje miejsce, przez co system ich wynagradzania podlega szczególnej, bo opartej o gwarancje konstytucyjne, ochronie, to jednak Trybunał Konstytucyjny uznał jednoroczne „zamrożenie” wynagrodzeń sędziów, dokonane ustawą o budżecie, za zgodne z Konstytucją, podkreślając równocześnie, że werdykt ów wynika zarówno z incydentalnego charakteru tej regulacji, jak i zwłaszcza z konieczności uwzględnienia trudnej sytuacji finansowej państwa, zagrażającej równowadze budżetowej, będącej wartością konstytucyjną konkurencyjną i - w pewnym sensie - nadrzędną wobec innych wartości określonych ustawą zasadniczą, wpływających na obowiązki prawodawcy wobec członków korpusu sędziowskiego (oznaczające konieczność zapewnienia sędziom wynagrodzenia odpowiadającego godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków).

Trybunał uznał ponadto, że ustawodawca nie wycofał się z ustalonych reguł, ponieważ mechanizm podwyższania sędziowskich wynagrodzeń pozostaje niezmienny, wobec czego incydentalna regulacja nie godzi w zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Rozstrzygnął, że Konstytucja nie ustanawia prawa podmiotowego sędziów do wynagrodzenia w określonej wysokości, a prawo takie wynika z ustawy zwykłej. Nie powstaje ono jednak z chwilą ogłoszenia stosownego komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (dalej: GUS), choć od tego momentu istnieje

---

¹⁸ wyrok TK w sprawie o sygn. K 1/12, zob. przyp. 15, s. 29-30

ekspektatywa maksymalnie ukształtowana, której sędziowie zostali pozbawieni, co jednak – w kontekście sytuacji finansów publicznych – było dopuszczalne. Podkreślił równocześnie, że wynagrodzenia sędziów w perspektywie kilkuletniej były znacznie mocniej chronione niż wynagrodzenia ogółu pracowników i funkcjonariuszy państwowej sfery budżetowej (dalej: sfera budżetowa).

Trybunał przypomniał, że „>>zamrożenie<<, czyli niepodwyższenie wynagrodzeń nie może być uznane za ich >>obniżenie<<”, a zatem „[b]rak podwyżki nie jest obniżką i nie ma tu znaczenia, że - w związku z inflacją, >>postępującym spadkiem siły nabywczej pieniądza i związanym z nim wzrostem cen<< - następuje pewien spadek możliwości nabywczych sędziów”.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Trybunału Konstytucyjnego, „obniżenie, w ścisłym tego słowa znaczeniu, to jest obniżenie nominalnej wysokości wynagrodzeń sędziów przez ustawodawcę, dopuszczalne jest dopiero w sytuacji, gdy wartość relacji długu publicznego do PKB przekracza konstytucyjny limit zadłużenia”¹⁹.

Z uwagi na konieczność zapewnienia równowagi budżetowej i stabilności finansów publicznych, jako dobra usytuowanego w hierarchii konstytucyjnych wartości aż tak wysoko, że chroni je restrykcja konstytucyjna²⁰, Trybunał Konstytucyjny dopuszczał zarówno ingerencję w sferę praw nabytych²¹, jak i ustanowienie przepisów niekorzystnie ingerujących w treść ukształtowanych

---

¹⁹ wyrok TK z dnia 12.12.2012 r., sygn. K 1/12, zob. przyp. 15, s. 62 oraz powołane w nim wyroki TK: z dnia 4.10.2000 r., sygn. P. 8/00, OTK ZU nr 6/2000, poz. 189 i z dnia 18.02.2004 r., sygn. K 12/03, OTK ZU nr 2/A/2004, poz. 8

²⁰ por. wyrok z 4.05.2004 r., sygn. K 40/02, OTK ZU nr 5/A/2004, poz. 38

²¹ wyroki TK: z dnia 4.12.2000 r., sygn. K. 9/00, OTK ZU nr 8/2000, poz. 294; z dnia 9.04.2002 r., sygn. K 21/01, OTK ZU nr 2/A/2002, poz. 17 i z dnia 20.01.2010 r., sygn. Kp 6/09, wym. w przyp. 17

stosunków prawnych²², a także mniej korzystne zasady waloryzacji świadczeń z ubezpieczeń społecznych²³.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego - dokonanej w sprawie o sygn. akt K 1/12 - dostatecznie uzasadnione zostało istnienie ważnego interesu publicznego – konieczności zapewnienia równowagi finansów państwa, a okoliczności wskazujące na pilność przeprowadzenia takiego działania legislacyjnego („zamrożenia” wynagrodzeń w tzw. sferze budżetowej, w tym uchwalenia m.in. kwestionowanej regulacji), i w takim trybie, wynikały wprost z tej konieczności.

Analiza regulacji ustawy okołobudżetowej, dokonana przez Trybunał Konstytucyjny w tej sprawie, doprowadziła pełny skład Trybunału do konkluzji, iż sytuacja finansów publicznych państwa wskazywała na konieczność incydentalnego, jednorazowego wdrożenia przez ustawodawcę procedur oszczędnościowych, których następstwem była decyzja o niedokonywaniu w roku 2012 waloryzacji wynagrodzeń sędziowskich. Pomimo iż stanowiła ona wyłom w - ustalonych przez tę samą władzę ustawodawczą - systemowych regułach kształtowania wynagrodzeń sędziów i efektywnie wpłynęła na realne obniżenie tych wynagrodzeń, spełniała warunki do uznania jej za nienaruszającą konstytucyjnych standardów rzetelnej legislacji oraz ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa.

W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, w tym przede wszystkim powoływanego i cytowanego wyroku w sprawie K 1/12, taką wartością konstytucyjną, która może uzasadniać ograniczenie praw podmiotowych, jest zachowanie równowagi budżetowej i zapobieganie nadmiernemu zadłużaniu się państwa.

²² wyrok TK z dnia 17.12.1997 r., sygn. K. 22/96, OTK ZU nr 5-6/1997, poz. 71

²³ wyroki TK: z dnia 22.10.2001 r., sygn. SK 16/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 214 i z dnia 24.04.2006 r., sygn. P 9/05, OTK ZU nr 4/A/2006, poz. 46

Podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, w której część zarzutów pokrywa się z zakresem zaskarżenia w sprawie K 1/12, ma jednak kolejny wyrok Trybunału Konstytucyjnego, który zapadł w dniu 13 czerwca 2013 r., w sprawie o sygn. akt P 35/12, w którym przedmiotem postępowania (a w jej finale – rozstrzygnięcia) było rozpoznanie czterech pytań prawnych: trzech zadanych przez Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu i jednego – postawionego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach.

Sentencje wszystkich tych pytań obejmowały wątpliwości pytających sądów co do zgodności art. 22 ustawy o budżetowej z tymi samymi wzorcami kontroli i w tożsamym zakresie, jaki objęty został pytaniami prawnymi Sądu Rejonowego w Białogardzie i jest przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie.

Jako że pytania prawne SR Białogard konfrontują zaskarżony przepis ustawy o budżetowej z najszerszym katalogiem wzorców kontroli konstytucyjnej, a więc mają najszerszy zakres przedmiotowy, a - jak już wyżej przedstawiono - pozostałe pytania prawne powtarzają w swych sentencjach większość z tych zarzutów, zachodzi więc pełna łączność przedmiotowa pomiędzy zarzutami podniesionymi w rozstrzygniętej sprawie P 35/12 i w sprawie omawianej w niniejszym stanowisku.

W wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 czerwca 2013 r., w sprawie P 35/12²⁴, stwierdzono, iż na skutek omówionego wyżej rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 1/12, w zakresie, w którym rozstrzygnięcie to objęło jednoznacznie i ostatecznie kwestie podniesione w pytaniach prawnych rozpoznanych w sprawie P 35/12, ziściła się przesłanka *ne bis in idem*, skutkiem czego zachodzą podstawy do umorzenia postępowania

---

²⁴ wyrok TK z dnia 13.06.2013 r., sygn.. P 35/12, w wersji doręczonej Prokuratorowi Generalnemu (sentencja ogłoszona w Dz. U. z 2013 r., poz. 796)

z powodu zbędności orzekania (art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym).

Przedmiotem postępowania w sprawie P 35/12 Trybunał Konstytucyjny uczynił zatem pozostałe zarzuty dotyczące niezgodności art. 22 ustawy o budżecie z ustawą zasadniczą, w zakresie następujących wzorców kontroli:

- art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji, co do naruszenia zasady trójpodziału władzy oraz odrębności i niezależności sądów,
- art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji, w aspekcie zarzutu nierównego traktowania sędziów w porównaniu z innymi osobami zatrudnionymi w sferze budżetowej, skutkującego ich dyskryminacją w życiu gospodarczym,
- art. 64 ust. 3 i art. 21 ust. 1 Konstytucji – w powiązaniu z art. 2 Konstytucji – co do naruszenia zasady ochrony praw nabytych i zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez nie prawa,
- art. 7 Konstytucji – z powodu wskazania naruszenia trybu ustawodawczego,
- art. 10 ust. 2, art. 186 ust. 1 i art. 187 ust. 4 Konstytucji – z uwagi na brak opinii KRS,
- art. 10 ust. 2 i art. 183 ust. 2 Konstytucji – z uwagi na brak opinii Sądu Najwyższego,
- art. 110 ust. 3 i art. 112 Konstytucji – z powodu nieprzedstawienia projektu ustawy o budżecie sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka,
- art. 123 ust. 1 i 2 Konstytucji – z uwagi na uchwalenie ustawy o budżecie „w trybie pilnym bez nadania statusu pilności” oraz wbrew zakazowi procedowania w tym trybie ustaw o charakterze ustrojowym, „jakimi są przepisy o wynagrodzeniach sędziów”.

Wyrokiem, który zapadł w sprawie P 35/12, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 22 ustawy o budżecie **jest zgodny z art. 7, art. 32 ust. 1 i 2**

i art. 186 ust. 1 Konstytucji, nie jest zaś niezgodny z art. 10 ust. 1 i 2, art. 21 ust. 1, art. 64 ust. 3, art. 110 ust. 3, art. 112, art. 123 ust. 1 i 2, art. 173, art. 183 ust. 2 i art. 187 ust. 4 Konstytucji RP. W pozostałym zakresie umorzył zaś postępowanie ze względu na zbędność wydania wyroku.

W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że kwestia „zamrożenia” wynagrodzeń sędziów w roku 2012 była już przedmiotem wydanego w pełnym składzie Trybunału wyroku z dnia 12 grudnia 2012 r., sygn. K 1/12, co oznacza konieczność częściowego umorzenia postępowania, w zakresie, w jakim wyrok ten rozstrzygnął wątpliwości pytających sądów.

W podlegającym zaś rozpoznaniu zakresie, który wynikał z zarzutów sformułowanych przez pytające sądy, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, co następuje (w istotnym skrócie).

Wzorce kontroli z art. 10 ust. 1 i art. 173 Konstytucji są nieadekwatne do oceny unormowania dotyczącego „zamrożenia” sędziowskich wynagrodzeń, nie istnieje bowiem związek treściowy pomiędzy odrębnością i niezależnością władzy sądowniczej, funkcjonującej w ramach trójpodziału władz, a „zamrożeniem” wynagrodzeń sędziów. Brak podwyżki wynagrodzeń sędziów w 2012 r. w żaden sposób nie wpływa na pozycję władzy sądowniczej i jej usytuowanie w państwie ani też nie sprawia, że sądy stały się od innych władz zależne.

Co do zarzutu niezgodności zaskarżonego przepisu z art. 32 Konstytucji, z powodu dyskryminującego traktowania sędziów w porównaniu z innymi pracownikami sfery budżetowej, Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że zasada równości nakazuje identyczne traktowanie podmiotów znajdujących się w takiej samej lub podobnej sytuacji prawnie relewantnej, przy czym równe traktowanie oznacza traktowanie według jednakowej miary, bez różnicowań tak dyskryminujących, jak i faworyzujących. Ustawodawca zaś, uchwalając ustawę o budżecie, nie naruszył zasady równości na niekorzyść sędziów, skoro

dotychczasowa silniejsza ochrona wynagrodzeń sędziowskich nie koliduje z gwarancją równego traktowania wszystkich podmiotów wobec prawa, zwłaszcza w aspekcie dyskryminującego potraktowania płac pracowników sfery budżetowej. Trybunał zwrócił przy tym uwagę na wieloletnie już „zamrożenie” wynagrodzeń ogółu pracowników i funkcjonariuszy sfery budżetowej (od 2008 r.), które zestawiał z systematycznym wzrostem wynagrodzeń sędziów, które tylko incydentalnie zostały „zamrożone” w 2012 r.

W kwestii zarzutu pozbawienia sędziów kwestionowaną regulacją maksymalnie ukształtowanej ekspektatywy prawa do wynagrodzenia, obliczonego od wyższej kwoty jako podstawy tego wynagrodzenia, Trybunał stwierdził nieadekwatność wskazanych wzorców kontroli z art. 21 ust. 1 (ochrona własności i dziedziczenia) i art. 64 ust. 3 Konstytucji (warunki dopuszczalności ograniczania własności), niezależnie od ich powołania w kontekście art. 2 ustawy zasadniczej, ponieważ uznał, że wskazane wzorce dotyczą wyłącznie własności, zaś maksymalnie ukształtowana ekspektatywa prawa majątkowego do podwyższonego wynagrodzenia nie jest prawem własności. Nie można więc rozpatrywać zaskarżonej regulacji w kontekście ograniczenia własności, zarazem zaś jest ona obojętna z punktu widzenia prawa dziedziczenia.

W związku z zarzutem niezgodności zaskarżonego przepisu z art. 7, art. 10 ust. 2, art. 186 ust. 1 i art. 187 ust. 4 Konstytucji, z uwagi na to, że ostateczna wersja projektu ustawy o budżecie nie została przedstawiona do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa, Trybunał Konstytucyjny szczegółowo przeanalizował problematykę opiniowania projektów aktów prawnych przez KRS oraz tryb prac legislacyjnych nad projektem ustawy o budżecie. Stwierdził ostatecznie, że „zamrożenie” wynagrodzeń sędziów w 2012 r. zostało zapowiedziane przez Rząd w kwietniu 2011 r. i już wtedy spotkało się z kategorycznym sprzeciwem KRS. W projekcie zaś ustawy

okołobudżetowej z dnia 3 listopada 2011 r. projektodawca założył dodanie do ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych przepisu określającego wysokość podstawy ustalenia wynagrodzeń sędziów, jako wprost wyrażoną kwotę 3197,85 zł (stanowiącą wysokość przeciętnego wynagrodzenia w II kwartale 2010 r.). Wobec tej propozycji KRS wyraziła – w formie przewidzianej prawem uchwały – opinię jednoznacznie negatywną. Ostateczny projekt ustawy okołobudżetowej (skierowany do Sejmu w dniu 24 listopada 2011 r.) różnił się od poprzedniej wersji o tyle, że nie posługiwał się konkretną kwotą, lecz odsyłał do odpowiedniego komunikatu Prezesa GUS w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2010 r. (podającego tę samą kwotę – 3197,85 zł).

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że na wszystkich etapach rządowego, a następnie parlamentarnego procesu legislacyjnego istotne elementy regulacji wysokości sędziowskich wynagrodzeń w 2012 r. pozostawały takie same, a zmianie uległo tylko brzmienie regulacji oraz jej umiejscowienie. W ocenie Trybunału, opinia KRS dotyczyła *meritum* regulacji i dotarła do świadomości projektodawcy. Wymóg zaopiniowania regulacji przez KRS Trybunał uznał zatem za spełniony, jeśli w przewidzianej prawem formie wyraziła ona stanowisko na etapie rządowych prac legislacyjnych, a istotne elementy regulacji nie zmieniły się w sposób dezaktualizujący treść opinii. W konkluzji Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że uznanie niekonstytucyjności kwestionowanego przepisu z tego tylko powodu, że KRS nie wyraziła po raz kolejny takiej samej opinii, odnoszącej się do niezmienionej, jeśli chodzi o *meritum*, regulacji, byłoby przejawem nadmiernego formalizmu. Trybunał zwrócił przy tym uwagę, że oczekiwanie przez Parlament na – tożsamą co do treści – opinię KRS uniemożliwiłoby terminowe uchwalenie całej ustawy okołobudżetowej, a więc udaremniłoby ogół działań oszczędnościowych, prowadząc do lawinowego wzrostu wydatków państwa, dewastującego polskie

finanse publiczne i uniemożliwiającego uchwalenie zrównoważonej ustawy budżetowej na rok 2012.

W tych okolicznościach Trybunał Konstytucyjny uznał, że kontrolowany przepis jest zgodny z art. 7 i art. 186 ust. 1 Konstytucji, art. 10 ust. 2 ustawy zasadniczej jest natomiast nieadekwatnym wzorcem kontroli, ponieważ nie istnieje związek treściowy pomiędzy określeniem podmiotów sprawujących władzę publiczną w poszczególnych sektorach a procedurą opiniowania projektu przepisów dotyczących wynagrodzenia sędziów.

Stwierdził nadto, że nie jest adekwatnym wzorcem kontroli również art. 187 ust. 4 ustawy zasadniczej – jako stanowiący konstytucyjną delegację do ustawowego określenia ustroju, zakresu działania, trybu pracy oraz sposobu wyboru członków KRS, a zatem kwestii, które nie mają związku z oceną kwestionowanego przepisu.

Odnosząc się do zarzutu niezgodności zaskarżonego przepisu z art. 10 ust. 2 i art. 183 ust. 2 Konstytucji, z uwagi na brak opinii Sądu Najwyższego o projekcie ustawy o budżecie, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że na ocenę ewentualnych zaniedbań w zakresie opiniowania aktów normatywnych rzutuje charakter kompetencji opiniodawczej, a więc jej zakorzenienie albo w Konstytucji (jak w wypadku KRS), albo tylko w ustawie (jak w wypadku Sądu Najwyższego).

Uznał zatem wskazane wzorce kontroli za nieadekwatne, ponieważ nie istnieje związek treściowy pomiędzy opiniowaniem kwestionowanej regulacji a konstytucyjnym rozstrzygnięciem, kto sprawuje poszczególne władze (art. 10 ust. 2 Konstytucji), ani też normą kompetencyjną dotyczącą wykonywania przez Sąd Najwyższy funkcji innych niż orzecznicze (art. 183 ust. 2 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny przypomniał równocześnie, że Sąd Najwyższy zaopiniował projekt ustawy o budżecie, aczkolwiek negatywnie, zarówno na etapie prac rządowych, jak i w toku prac parlamentarnych.

Rozpatrując zarzut niezgodności art. 22 ustawy o budżecie z art. 110 ust. 3 i art. 112 Konstytucji z powodu nieprzedstawienia projektu tej ustawy sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, Trybunał Konstytucyjny uznał wskazane wzorce kontroli za nieadekwatne, ponieważ brakuje związku rozpatrywanej kwestii z ciężącym na Sejmie obowiązkiem powołania komisji stałych (albo z możliwością powołania komisji nadzwyczajnych), jak również z nakazem samodzielnego uchwalenia przez Sejm swego regulaminu, normującego określone zagadnienia, o których mowa we wskazanych postanowieniach Konstytucji. Projekt był rozpatrywany przez Komisję Finansów Publicznych Sejmu RP, a kwestia współudziału w pracach nad projektem ustawy o budżecie komisji innych niż KFP była autonomiczną decyzją tej ostatniej.

W kwestii ostatniego zarzutu, dotyczącego niezgodności zaskarżonego przepisu z art. 123 ust. 1 i 2 Konstytucji, z powodu uchwalenia ustawy o budżecie faktycznie w trybie pilnym bez formalnego nadania jej projektowi statusu pilności, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że normy te również nie są adekwatnymi wzorcami kontroli. Rada Ministrów nie uznała projektu ustawy o budżecie za pilny, a więc taki, który ma na celu priorytetowe traktowanie niektórych rządowych projektów ustaw, polegające na przyspieszeniu procesu stanowienia prawa, a o nadaniu konkretnemu projektowi ustawy pilnego charakteru decyduje samodzielnie i swobodnie Rada Ministrów w formie uchwały.

Trybunał podkreślił, że szybkie rozpatrywanie przez parlament zwykłego (niepilnego) projektu ustawy – nawet z maksymalnym skróceniem wszelkich terminów – jest dopuszczalne, a niekiedy wręcz konieczne, i nie jest równoznaczne z nadaniem takiemu projektowi klauzuli pilności.

Powyższy wyrok ma nader istotne znaczenie dla rozpatrzenia, zadanych w niniejszej sprawie, pytań prawnych.

Jako że unormowanie ustawy okołobudżetowej, zakwestionowane w pytaniach prawnych wszystkich Sądów, połączonych do rozpoznania w niniejszej sprawie, zostało poddane już ocenie Trybunału Konstytucyjnego, zarówno w sprawie K 1/12, jak i w sprawie P 35/12, należy podkreślić, że zagadnienia konstytucyjne, przedstawione Trybunałowi Konstytucyjnemu na skutek pytań prawnych SR Białogard, SR Poznań-GJ oraz SR Warszawa-Śródmieście, obejmują te same kwestie, wynikające z wprowadzenia przez ustawodawcę do porządku prawnego regulacji „zamrażającej”, jednorazowo, na dotychczasowym poziomie, uposażenia sędziowskie.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, artykuł 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym stanowi, że Trybunał umarza na posiedzeniu niejawnym postępowanie, jeżeli wydanie orzeczenia jest zbędne lub niedopuszczalne.

Taki stan rzeczy ma niewątpliwie miejsce wtedy, gdy zaskarżony przepis prawny był już przedmiotem kontroli jego zgodności z Konstytucją RP w innej sprawie²⁵, w kontekście tych samych wzorców i zarzutów.

Zważywszy, że przedmiot niniejszej sprawy jest zbieżny z materią, co do której Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się szczegółowo w obu omawianych wyrokach: z dnia 12 grudnia 2012 r., w sprawie o sygn. akt K 1/12 oraz z dnia 13 czerwca 2013 r., w sprawie o sygn. akt P 35/12, należy uznać, iż - aczkolwiek w analizowanej sprawie nie ziściła się przesłanka *rei iudicatae*, ponieważ nie zachodzi tożsamość podmiotów inicjujących postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym, to jednak, w następstwie ostatecznych orzeczeń w wymienionych sprawach, zaistniała podstawa do zastosowania zasady *ne bis in idem*, rozumianej w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym z uwzględnieniem jego specyfiki.

---

²⁵ por. postanowienia TK: z dnia 3.10.2001 r., sygn. SK 3/01, OTK ZU Nr 7/2001, poz. 218, z dnia 25.11.2002 r., sygn. SK 30/01, OTK ZU Nr 6/A/2002, poz. 88, z dnia 26.03.2002 r., sygn. P 3/02, OTK ZU Nr 2/A/2002, poz. 22 oraz z dnia 4.05.2006 r., sygn. SK 53/05, OTK ZU nr 5/A/2006, poz. 60

Sprawa, zainicjowana przez SR Białogard, a poszerzona o kolejne pytania prawne składów orzekających SR Poznań-GJ oraz SR Warszawa-Śródmieście, w których Sądy te kwestionują zgodność art. 22 ustawy o budżecie z Konstytucją RP, a więc dotycząca tego samego, co do istoty, problemu (w tym samym zakresie i w aspekcie tych samych wzorców kontroli konstytucyjnej), powinna zostać więc umorzona, ze względu na zbędność orzekania.

W tym stanie rzeczy wnoszę, jak w *petitum* niniejszego stanowiska.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Robert Hernand
Zastępca Prokuratora Generalnego